

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 8 Ekim 2012
Nr. Ref.: RK 310/12

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI 43/12

Başvurucu

SH.A “JATEX”

Yüksek Mahkeme'nin P.P.A nr 3/2008 sayı ve 03.05.2011 tarihli karar hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Ivan Čukalović, Üye
Arta Rama-Hajrizi, Üye

Başvurucu:

1. Başvurucu, Yakova Rr. Nena Tereze nr. 8 adresindeki Jatex Anonim Şirketi'dir.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu, kendisine teslim tarihini belirtmediği Yüksek Mahkeme'nin P.P.A. nr 3/2008 sayı ve 03.05.2011 tarihli kararına itiraz etmiştir.

Başvurunun Konusu

3. Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'ne (bundan sonra: "Mahkeme") 26 Nisan 2012 tarihinde yapılan başvurunun konusu Yüksek Mahkeme'nin A.nr. 1771/2005 sayı ve 31.10.2007 tarihli kararlar sonuçlanan davanın tekrarı talebini reddeden Yüksek Mahkeme'nin kararı hakkında anayasal denetim başvurusudur.

Anayasal Hakların İhlaline İlişkin İleri Sürülen İddia

4. Başvurucu, yukarıda zikredilen kararlar Kosova Anayasası ile güvence altına alınan şu haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür: Kanun Önünde Eşitlik (24. madde), Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı (31. madde) ve Hakların Yargı Yoluyla Korunması (54. madde).

İlgili Hukuk

5. Anayasa'nın 24.1 fıkrasıyla ilgili olarak 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: "Yasa") 22. maddesi ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 54 ve 55. kuralı ile 56. kuralı 2 fıkrası.

Başvuru Süreci

6. Başvurucu 22 Nisan 2012 tarihinde Mahkemeye başvurmuş, başvurusu Mahkemece KI 43/12 numara ile kaydedilmiştir.
7. Anayasa Mahkemesi Başkanı'nın 22 Mayıs 2012 sayı ve GJR 43/12 sayılı kararı ile Üye Robert Carolan rapörtör yargıç olarak görevlendirilmiştir. Başkan'ın aynı tarih ve KSH 43/12 sayılı kararıyla Üye Altay Suroy başkanlığında üyeler Gjyljeta Mushkolaj ve Iliriana Islami'den oluşan Ön İnceleme Heyeti belirlenmiştir.
8. Başkan'ın 2 Temmuz 2012 tarihli Ön İnceleme Heyeti üyelerinin değiştirilmesine ilişkin kararıyla Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 8. maddesi 1. fıkrası 1. bendi uyarınca, görev süresi dolan üyeler Gjyljeta Mushkolaj ve Iliriana Islami yerine üyeler Prof. Dr. Enver Hasani ve Almiro Rodrigues KI 43/12 numaralı başvurunun Ön İnceleme Heyeti'ne atanmışlardır.
9. Anayasa Mahkemesi 29 Mayıs 2012 tarihinde başvurucuya başvurusunun kaydedildiğini bildirerek başvuruya ilişkin olası açıklamalarını iletmesini de talep etmiştir.
10. Mahkeme 29 Mayıs 2012 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi'ne de başvurunun kaydedildiğini bildirmiş ve konuya ilişkin yazılı açıklamasını talep etmiştir.
11. Anayasa Mahkemesi, yasal süre içerisinde tarafların hiçbirinden yazılı açıklama almamıştır.
12. Ön İnceleme Heyeti bu başvuru için 19 Eylül 2012 tarihinde yaptığı duruşmasında Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

13. Kosova Vergi İdaresi 28 Şubat 2005 tarihinde yetkili vergi müfettişlerine Yakova merkezli H.C: “Jatex” ticari şirketi hakkında Kontrol Raporu hazırlatmıştır.
14. Söz konusu kontrol 01.07.2001 ile 31.12.2003 tarihleri arasındaki dönemi kapsamış olup raport tamamlandıktan sonra Jatex şirketinin vergi ve gecikme faizi toplamı olarak 73480,85 € yükümlülüğü olduğu tespit edilmiştir.
15. Jatex A.Ş. 5 Mayıs 2005 tarihinde Vergi İdaresi İtiraz Departmanı'na şu nedenlerle itiraz etmiştir: 1) Olgusal durumun eksik tespiti, 2) Maddi hukukun yanlış uygulanması ve 3) Ceza tutarına ilişkin karar. Bu departmandan rapor bulgularını feshedip KVİ'ye karşı mali yükümlülükten muaf tutulmasını talep etmiştir.
16. Kosova Vergi İdaresi İtiraz Departmanı kendi müfettişlerinin olgusal durumu doğru tespit ettikleri ve Jatex A.Ş.'ye kesilen cezanın 2000/20 sayılı Vergi İdaresi ve Usullerine ilişkin UNMIK Yönetmeliğinin 5. maddesi uyarınca belirlendiği gerekçesiyle Yakova merkezli Jatex A.Ş.'nin itirazını 24 Haziran 2005 tarihinde reddetmiştir.
17. Bu karara karşı Jatex A.Ş. 30 Ağustos 2005 tarihinde Vergi İdaresi kararlarını inceleyen Bağımsız İnceleme Kuruluna itiraz başvurusunda bulunmuş, olgusal durumun eksik tespit edildiğini ve maddi hukukun yanlış uygulandığını belirtmiştir.
18. Bağımsız İnceleme Kurulu 1 Aralık 2005 tarihinde çıkarttığı A.nr. 389/2005 sayılı kararla Yakova merkezli Jatex A.Ş. şirketinin itirazını reddetmiş ve Vergi İdaresinin 213/2005 sayı ve 06.07.2005 tarihli kararını yürürlükte bırakmıştır.
19. Bu karara karşı Jatex A.Ş. 23 Aralık 2005 tarihinde Yüksek Mahkeme nezdinde dava açmış ve bu kararın iptalini talep etmiştir.
20. Kosova Yüksek Mahkemesi 31 Ekim 2007 tarihinde idari uyuşmazlık usulüne ilişkin çıkarttığı A. nr. 1771/2005 sayılı kararla olgusal durumun doğru ve eksiksiz tespit edildiği ve vergi, vergi gecikme cezası ile faizinin yürürlükteki mevzuata uygun şekilde hesaplandığı gerekçesi ile Jatex A.Ş.'nin dava dilekçesini reddetmiştir.
21. Bu karara karşı Jatex A.Ş. yasal süre içerisinde yargılamanın tekrarı talebiyle başvuruda bulunmuştur.
22. Kosova Yüksek Mahkemesi'nin 3 Mayıs 2011 tarih ve P.P.A. nr. 3/2008 sayılı kararıyla başvuruçunun yargılamanın tekrarına ilişkin talebini reddetmiş, başvuruçunun Vergi İdaresi Müfettişlerinin profesyonel olmadıkları iddiası dışında başka yargılamanın tekrarını gerektirecek güçlü deliller sunmadığı gerekçesini ileri sürmüştür.

Başvuruçunun İddiaları

23. Başvuruçunun, ticari kuruluş sıfatıyla yargılamanın tekrarına ilişkin dava dilekçesinin kabul edilmediği kararla Anayasa ile güvence altına alınmış kanun önünde eşitlik ve hakların yargı yoluyla korunması (Anayasa'nın 24 ve 54. maddeleri) haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.
24. Başvuruçunun bu haklarının olgusal durumun Vergi İdaresi müfettişleri tarafından doğru ve eksiksiz tespit edilmeyişinden ve onların belirgin olan profesyonellik

eksikliklerinden dolayı bu haklarının ihlal edildiğini vurgulamıştır. Çünkü vergi müfettişleri kendilerini vergi, gecikme cezası faizi ve satış vergisi ile haksız yere yüklediklerini, zira mallarını alan alıcının bu malları bağış olarak verdiğinden vergiden muaf olduğunu ileri sürmüştür. Başvurucuya göre aynı yanlışları Jatex A.Ş. tarafından sunulan delilleri incelerken idari makamlar ve Yüksek Mahkeme de yapmıştır.

Başvurunun kabul edilirliliğinin değerlendirilmesi

25. Başvuru hakkında bir hükme varmadan önce Mahkeme'nin öncelikle başvuru için Anayasa'da belirtilip Yasa ve İçtüzükte ayrıntılı olarak açıklanan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmek durumundadır.

26. Mahkeme bununla ilgili olarak Anayasa'nın 113.7 fıkrasına atıfta bulunmak ister. Söz konusu fıkra şöyledir:

Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

Mahkeme Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 49. maddesini de dikkate alır. Söz konusu madde şöyledir:

Başvuru dört (4) ay bir süre içerisinde sunulur. Süre, müracaatta bulunan kişiye mahkeme kararının teslim edilmesi gününden itibaren baslar. Tüm diğer durumlarda karar ya da işlemin kamuya açıklanması gününden itibaren baslar. Başvuru bir yasaya karşı yöneltilmiş ise, o zaman süre yasanın yürürlüğe girmesi gününden itibaren baslar.

27. Başvurucunun dört aylık süre içerisinde başvurup başvurmadığını tespit etmek için Mahkeme, başvurucu tarafından son yargı kararının teslim alındığı ve Anayasa Mahkemesi'ne başvurunun yapıldığı tarih dikkate alınır.

28. Anayasa Mahkemesi başvuruda bulunmak üzere kullanılan standart başvuru formundan başvurucunun son yargı kararı olan Yüksek Mahkeme kararını ne zaman aldığını belirtmediği tespit edilmiştir. Formda bu tarihi belirtmesi gereken haneye başvurucu soru işareti (?) koyarak bu kararı ne zaman teslim aldığını bilmediği izlenimini yaratmaya çalışmıştır.

29. Mahkeme bu durumda Yasa'nın 49. maddesini hatırlatarak başvurucunun talebini açıkça belirtmekle yükümlü olduğunu ve bu yükümlülük başvurunun Yasa ile belirlenen dört aylık süre içerisinde yapıldığını gösteren delillerin sunulmasını da kapsar.

30. Aslında başvurucu kararı teslim aldığı tarihi belirtmemiş olsa bile söz konusu karar nüshasının ön sayfasının sol köşesinde teslim alan kurum (Jatex şirketi) sıfatıyla basılan kaşede kararın 15.06.2011 tarihinde 191 kayıt numarasıyla teslim alındığı açıkça görülmektedir.

31. Yüksek Mahkeme'nin P.P.A. nr. 3/2008 sayılı kararının 03.05.2011 tarihinde çıkartılıp başvurucu tarafından 15.06.2011 tarihinde teslim alındığı ve Anayasa Mahkemesi'ne başvurunun 26 Nisan 2012 tarihinde yapıldığı olgusunda hareketle Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 36. kuralı 1. fıkra (b) bendi uyarınca başvurunun kabul edilmez olduğu ortaya çıkmaktadır. Çünkü Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 49. maddesinde belirlendiği süre süreye ilişkin kabul edilmezli kararı için

Mahkeme benzer gerekçeyi Yakova Belediyesi'nin Priştine Bölge Ticaret Mahkemesi'nin 183/2009 sayı ve 17 Haziran 2009 tarihli kararına ilişkin anayasal denetim başvurusu hakkında 21 Mayıs 2012 tarihli kabul edilmezlik kararında da ileri sürmüştür.

32. Mahkeme, makul bir süre içerisinde görüşülecek olan Anayasal meselelerle ilgili açılan davalarda kurum ve ilgili kişilerin uzun süreli güvensiz durumda kalmalarını önlemek için dört aylık süre kuralının amacının hukuk güvenliğini teşvik etmek olduğu olgusu daima göz önünde bulundurmaktadır (bkz. PM – Birleşik Krallık, başvuru no:6638/03, 19 Temmuz 2005).

33. Bu koşullarda başvuru kabul edilirlilik koşullarını yerine getirmemiştir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın 113.8 fıkrası, Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 47. maddesi ve İçtüzüğü'nün 36. kuralı uyarınca Anayasa Mahkemesi'nin 19 Eylül 2012 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak reddine karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesi uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Robert Carolan, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza